

VERKSAMHETEN I ORD OCH BILD 2016

Medlemsnyttan är det främsta målet med vårt arbete. Därför har vi valt det som tema för 2016 års verksamhetsberättelse och speglat händelser och aktiviteter med fokus på hur de gagnar medlemsföretagen.

Ovan: Bergrumsgaraget vann ROT-priset 2016. Foto: Gustav Kaiser

Ovan till höger: Nytt nätverk för dem som är ansvariga för arbetsmiljön på byggarbetsplatsen. Foto: Nicole Kling

Till höger: Med BF9K kan medlemmarna certifiera sina företag. Foto: Frida Ekman

**BYGGFÖRENINGARNA OCH BYGGMÄSTAREFÖRENINGARNA
I STOCKHOLM, I SÖDERTÄLJE OCH PÅ GOTLAND**

Innehåll

3	Styrelseordförande och vd har ordet	11	Utskotten
4-5	Arbetsmiljö och säkerhet	12-13	Medlemsskapet
6	Kompetensförsörjning	14	Södertälje Byggmästareförening
7	Nationella rådgivningen	15	Gotlands Byggmästareförening
8	BF9K för högre kvalitet	16-17	Fair Play Bygg
9	Entreprenadjuridik	18	Kursverksamheten
10	Avsteg från AB och ABT	19	Några höjdpunkter under 2016

En av Stockholms Byggmästareförenings främsta uppgifter är att jobba för en sund byggbransch för sina medlemsföretag att verka i.

Med **medlemsnyttan** i fokus

Årets verksamhet har präglats av arbetet för en sund och attraktiv byggbransch, ett arbete som är helt beroende av att arbetsgivar- och branschorganisationen driver på utvecklingen och tar tillvara medlemsföretagens intressen.

Maria Zimdahl, ordförande för Stockholms Byggmästareförenings styrelse och regionstyrelsen i Sveriges Bygginstrument Öst, och Elisabeth Martin, vd för Stockholms Byggmästareförening och regionchef i Sveriges Bygginstrument Öst, ser tillbaka på året som har gått och sammanfattar verksamheten.

HUR SER NI PÅ VERKSAMHETEN UNDER 2016?

Maria Zimdahl: Enligt vår årliga enkätundersökning ser vi att medlemmarna är mycket nöjda med vår verksamhet. Medlemsföretagen är speciellt nöjda med den rådgivning de får inom entreprenadjuridik och arbetsgivarfrågorna. Vi är också extra stolta över att ha fått igång arbetet med Fair Play Bygg som verkar för att vi ska få en sundare konkurrens på marknaden.

Elisabeth Martin: Branschen går för högttryck och det gör även engagemanget i medlemsverksamheten. Det är mycket glädjande att så många medlemmar deltar i verksamheten, genom till exempel kurser och seminarier.

HUR KAN MAN PÅVERKA SOM MEDLEMSFÖRETAG?

Maria Zimdahl: Bästa sättet att påverka vår verksamhet och branschen i stort är att engagera sig i våra olika utskott samt delta på frukostmöten, seminarier och föreningsträffar. Som

medlem har man möjlighet att nätverka och delta i olika sammanhang där frågor diskuteras utifrån en mängd olika perspektiv. Det ger en bättre förståelse för helheten, något som medlemsföretagen har nytta av i sin verksamhet.

HUR SER MEDLEMSNYTTAN UT?

Maria Zimdahl: Förutom stöd och hjälp i medlemsföretagens verksamhet, är vi ett viktigt påverkansorgan för branschens fortsatta utveckling.

Elisabeth Martin: Vi har en stor verksamhet och många projekt där vi samverkar med andra aktörer, som fastighetsägare, skolor och länets kommuner. Ett nytt samarbete som föreningen har deltagit i under året är Open House Stockholm för att lyfta intresset för byggbranschen.

HUR SER MEDLEMSNYTTAN UT ÅR 2025?

Maria Zimdahl: Då, precis som nu, kommer det att vara viktigt att ta tillvara medlemmarnas intressen och driva branschen framåt med förankring hos medlemmarna. Vi behöver vara snabbfotade och ha örat mot rälisen. Den globala arbetsmarknaden innebär redan i dag en annan konkurrenssituation än vi har varit vana vid och vi måste hänga med i den utvecklingen.

Elisabeth Martin: Som organisation måste vi också vara förberedda på den utveckling som kommer med digitaliseringen. Informationsflödena kommer att se annorlunda ut och sannolikt kommer den nya tekniken till användning för att effektivisera, visualisera projekt, förbättra arbetsmiljön, sänka kostnaderna och höja kvaliteten i vår såväl som medlemsföretagens verksamheter.

FOTO: NICOLE KLING

STYRELSEN FÖR STOCKHOLMS BYGGMÄSTAREFÖRENING OCH REGIONSTYRELSEN FÖR SVERIGES BYGGINDUSTRIER REGION ÖST

Stockholms Byggmästareförenings styrelse består av nio ledamöter och sju suppleanter. Regionstyrelsen består av samma ledamöter plus representanter från Södertälje och Gotland. Ordförande är Maria Zimdahl från NCC Construction Sverige AB, och vice ordförande är Joakim Persson Furusten från Remoti AB.

Maria Zimdahl (tv) och Elisabeth Martin (th).

En god och trygg arbetsmiljö
är viktiga förutsättningar för ett lyckat
och välfungerande byggprojekt.

Arbetsmiljö och säkerhet är

FOTO: NICOLE KLING

Byggarbetsplatser har ofta stor tidspress och det gäller att ha en uppmärksam och kompetent arbetsledning samt en vilja att omsätta teori i praktisk verklighet för att kunna skapa en god arbetsmiljö.

ANN-CHARLOTTE RAND, ARBETSMILJÖRÅDGIVARE PÅ
SVERIGES BYGGINDUSTRIER ÖST.

Nätverk ger de ansvariga bättre kontroll

Arbetsmiljö och säkerhet är högt prioriterade områden inom bygg- och anläggningsbranschen. I september startade ett nätverk för BAS P och U (byggarbetsmiljösamordnare för planering/projektering och utförande) med syfte att ge personer som har dessa roller stöd och mer kunskap om vad deras ansvar innebär.

NÄTVERKET FÖR BAS P OCH U kommer att anordna fyra träffar om året och varje träff kommer att ha ett tema, exempelvis byggnadsställningar eller kvartsdamm. Tanken är att de frågor som kommer upp på träffarna ska resultera i en FAQ som ska besvaras tillsammans med en representant för Arbetsmiljöverket. Hittills har det kommit cirka 30 personer per tillfälle och deltagarna är kopplade till nätverket genom sina företags medlemskap i Sveriges Bygginstrumenter.

– Jag valde att starta nätverket eftersom jag såg att det fanns många frågor kring ansvarsrollen som byggarbetsmiljösamordnare. Det behövdes helt enkelt ett forum där dessa frågor kunde ventileras, säger Ann-Charlotte Rand, arbetsmiljörådgivare på Sveriges Bygginstrumenter Öst.

ANN-CHARLOTTE RAND hjälper medlemsföretagen med stöd och råd i arbetsmiljöfrågor, bland annat genom att besöka arbets-

platser och hålla i informationsträffar. Föredragens teman är ofta kopplade till nyheter i lagstiftningen eller är efterfrågade av medlemmarna.

– Jag får ofta frågor som rör byggarbetsmiljösamordning, riskhantering och hantering av olyckor. Många arbetsmiljöfrågor handlar om ledarskap och blir därmed också arbetsgivarfrågor, därför håller jag bland annat kurser i arbetsgivaransvar enligt arbetsmiljölagstiftningen och kurser för byggarbetsmiljösamordnare. När jag är ute på arbetsplatserna tittar jag på hur företaget kan hantera specifika risker eller någon särskild situation, berättar Ann-Charlotte Rand.

DEN SISTA MARS 2016 trädde en ny föreskrift i kraft från Arbetsmiljöverket rörande organisatorisk och social arbetsmiljö. Sedan dess har tre föreläsningar hållits med temana överbelastning som leder till stress, arbetstiders inverkan på hälsa samt kränkande särbehandling (mobbing).

– Det har glädjande nog varit ett stort intresse för detta. Byggarbetsplatser har ofta stor tidspress och det gäller att ha en uppmärksam och kompetent arbetsledning samt en vilja att omsätta teori i praktisk verklighet för att kunna skapa en god arbetsmiljö. Alla måste ta ansvar och bidra till denna kunskap och visa att frågorna är viktiga för hela organisationen, konstaterar Ann-Charlotte Rand.

prioriterade frågor för oss

FOTO: HANS EKESTANG

Fallolyckor tema för säkerhetsdagen

Varje år arrangeras en säkerhetsdag som syftar till att lyfta ett specifikt riskområde inom bygg- och anläggningsbranschen. 2016 var temat fallolyckor, den tredje vanligaste olyckstypen – och den med allvarligast konsekvenser.

DEN 28 APRIL ANORDNADES säkerhetsdagen om fallolyckor. Dagen inleddes med en informationsträff om temat och därefter genomfördes ett studiebesök på en arbetsplats där representanter för företaget intervjuades om hur de arbetar med just dessa risker.

– Vi jobbade med fallolyckor nationellt inom hela Sveriges Byggindustrier under 2016 eftersom det är den risk som har allvarligast konsekvenser och dessutom är den tredje vanligaste olyckstypen, berättar Ann-Charlotte Rand, arbetsmiljörådgivare på Sveriges Byggindustrier Öst.

FÖR 2017 ÄR TEMAT påkörningsolyckor, ett viktigt ämne eftersom denna risk förekommer på alla typer av arbetsplatser. Upplägget för 2017 är att medlemsföretagen ska inspireras att hålla sin egen säkerhetsdag.

– De tidigare gångerna har företagen kommit till oss, men nu är förhoppningen att företagen ska hålla sin egen

temadag ute i den egna verksamheten och att vi på Sveriges Byggindustrier Öst ska delta på en eller två platser i regionen. Vi vill också uppmuntra företagen att använda checklisten som tas fram inför varje säkerhetsdag, säger Ann-Charlotte Rand.

FOTO: HANS EKESTANG

2017 är temat påkörningsolyckor. Förhoppningen att företagen då ska hålla sin egen temadag ute i den egna verksamheten.

ANN-CHARLOTTE RAND, ARBETSMILJÖRÅDGIVARE PÅ SVERIGES BYGGINDUSTRIER ÖST.

Byggbranschen är beroende av god återväxt, därför är kompetensförsörjning en oerhört viktig del av arbetet.

Kompetensförsörjning och

FOTON: ROSIE ALM

Jag tror att det är nyttigt för eleverna att komma ut i verkligheten tidigt och låta dem se bredden på branschen.

ERIKA HANN, ANSVARIG FÖR KOMPETENSFÖRSÖRJNING PÅ SVERIGES BYGGINDUSTRIER ÖST.

Erika Hann (tv) och Birgitta Wallin (th) arbetar tillsammans med frågor som rör kompetensförsörjning i Sveriges Byggindustrier Region Öst.

Jobbar för en attraktiv byggbransch

Studiebesök, branschrekommenderade skolor och samarbete med studie- och yrkesvägledare är tre av de viktigaste delarna i arbetet med kompetensförsörjning. Dagens skolungdomar är framtidens arbetskraft och att branschen är attraktiv är avgörande för återväxten.

ANTALET SÖKANDE TILL bygg- och anläggningsprogrammet har halverats på fem år. Möjligen beror det på en alltför ensidig negativ bild av branschen – något som Erika Hann, ansvarig på Sveriges Byggindustrier Region Öst, vill råda bot på.

– Byggbranschen är så mycket mer än svartarbete, macho-kultur och olyckor. Att jobba inom byggsektorn innebär att lämna efter sig saker av bestående värde och känna stolthet över att resultatet av ens arbete finns kvar i många år.

Erika Hann åker tillsammans med yrkesarbetare och arbetsledare ut till grundskolorna, framförallt årskurs åtta och nio, på så kallade orienteringsdagar. Där berättar de om byggbranschen, om vilka olika yrken som finns och vad de innebär.

EN ANNAN VERKSAMHET som syftar till att få elever att intressera sig för branschen är de studiebesök som arrangeras på olika arbetsplatser.

– Detta är ett projekt som vi har jobbat med i cirka två år och målgruppen är elever i årskurs sex till nio. Upplägget är att skolor får boka studiebesök, därefter kommer en buss och hämtar eleverna vid skolan och kör dem till arbetsplatsen, säger Erika Hann.

VÄL PÅ ARBETSPLATSEN får eleverna träffa en platschef som berättar om byggarbetsplatsen och vad de gör där, en yrkesarbetare berättar om sitt yrke och vad han eller hon har för roll på arbetsplatsen samt en arbetsledare som berättar om sina uppgifter. Ibland medverkar även en elev i LIA (lärande i arbete) från yrkeshögskolan – då brukar fokus ligga på framtidsplaner och vad de lär sig på de respektive utbildningarna.

– Vissa företag har själva kontakt med skolor och erbjuder studiebesök, målet är att det ska vara som ett självspelande piano. I andra fall hör företagen av sig till Sveriges Byggindustrier som sätter företagen i kontakt med skolorna, förklarar Erika Hann och tillägger:

– Jag tror att det är nyttigt för eleverna att komma ut i verkligheten tidigt och låta dem se bredden på branschen. Ofta är det en positiv stämning på byggarbetsplatser och det är ett bra forum att marknadsföra sig i eftersom många elever funderar över vad de vill jobba med i framtiden.

Nationella rådgivningen startades
2016 och ska ge medlemmarna
bättre service.

rådgivning till medlemmarna

FOTON: ROSIE ALM

Helena Alkhamisi

Jenny Roos

Madeleine Liljeborg

Martin Hjort, arbetsrättsjurist

Iman Bayazi, arbetsrättsjurist

Nationella rådgivningen ger bättre service

RÅDGIVNINGEN
+46 10 451 64 80

Den 1 november 2016 invigdes Rådgivningen, Sveriges Byggindustriers rikstäckande telefonjour som besvarar medlemmarnas frågor. Syftet är ökad tillgänglighet och att alla medlemmar ska få samma svar – oavsett var i landet de bor.

Helena Alkhamisi, företagsrådgivare kollektivavtal och arbetsrätt, är en av fyra telefonrådgivare i Sveriges Byggindustrier Region Öst.

VARFÖR STARTADES RÅDGIVNINGEN?

– Vi ville förbättra servicen till våra medlemmar och öka tillgängligheten. Genom att rådgivarna viker ett par dagar i månaden då de enbart svarar i telefon får vi fullt fokus på det och svaren blir också bättre och bättre i takt med att vi fyller på vår kunskapsbank.

PÅ VILKET SÄTT BLIR MEDLEMSNYTTAN STÖRRE GENOM DEN?

– Rådgivningen ger goda möjligheter till uppföljningar, inte minst genom att vi kan erbjuda infoträffar och utbildningar i de ämnen som medlemmarna frågar mest om. Dessutom har vi en FAQ på Byggplatsen (medlemssidan bakom inloggning på sverigesbyggindustrier.se) som utvecklas kontinuerligt. Det förs även statistik över vilka frågor som dyker upp när på året, vilket gör att vi är extra förberedda på dem.

HUR MÅNGA HÖR AV SIG?

– Det är väldigt olika, vissa dagar är det jättemycket, andra dagar mindre. Men jag uppskattar det till cirka 15–20 samtal och mejl per dag.

VILKA ÄR DE VANLIGASTE FRÅGORNA?

– Frågor som rör anställningsförhållanden, underentreprenörer, reseersättning och semester.

HUR MÅNGA ÄR NI SOM SVARAR I TELEFONEN?

– Vi är fyra ordinarie rådgivare och två reserver som sitter i jouten från Sveriges Byggindustrier Region Öst. I hela riket är vi totalt cirka 25 stycken.

Informationsträffar med studie- och yrkesvägledare

Sveriges Byggindustrier Region Öst bjuder in studie- och yrkesvägledare från grundskolor till informations- träffar med syfte att berätta om vad branschen erbjuder.

– Alla högstadiel elever kommer att träffa studie- och yrkesvägledare inför gymnasievalet. Om vi har träffat dem innan dess kan de ge en mer rättvisande bild av byggbranschen. Förhoppningsvis kan detta ge fler sökande – i bästa fall till våra bransch- rekommenderade skolor, säger Erika Hann.

Branschrekommenderade är de skolor som uppfyller vissa av branschen uppställda kriterier. Tanken är att dessa skolor ska vara medlemsföretagens främsta rekryteringsbas och att eleverna här får rätt kunskaper inför arbetslivet.

– Syftet med branschrekommenderade skolor är att tydliggöra branschens förväntningar på skolorna och bidra till att utveckla undervisningen så att alla elever får en utbildning med god kvalitet.

BF9K är ett lednings- och produktcertifieringssystem som ställer krav på kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Det fungerar på samma sätt som en ISO-certifiering, men systemet är direkt anpassat för företag i byggbranschen, oavsett storlek.

BF9K för högre kvalitet

FOTO: MATS AASMAN

MER OM BF9K

BF9K är ett lednings- och produktcertifieringssystem som har funnits sedan år 2000. Systemet ställer krav på kvalitets-, miljö- och arbetsmiljö och togs fram av Stockholms Byggmästareförening i samarbete med föreningens medlemsföretag och sakkunniga. Varje företag bygger sitt system utifrån BF9K-systemets krav så att det passar den egna verksamheten.

En bärande del i systemet är att det finns krav på kontroller i projektet som överensstämmer med gällande samhällskrav i PBL, BBR, BKR, Miljöbalken och Arbetsmiljölagen. Syftet med BF9K är att dokumentera för beställaren hur företaget uppfyller de krav som ställs beträffande kvalitet, miljö och arbetsmiljö. Det fungerar på samma sätt som en ISO-certifiering, men systemet är anpassat för företag i byggbranschen, oavsett storlek.

Karl-Johan Brännström blev ny ordförande för BF9K-utskottet hösten 2016. Han ser fram emot att jobba för att ännu fler företag ska certifieras enligt systemet och visionen är att BF9K ska höja kvaliteten och seriositeten på hela branschen.

KARL-JOHAN BRÄNNSTRÖM jobbar till vardags som kvalitetschef på Dipart (som är ett BF9K-certifierat medlemsföretag) och hade varit ledamot i BF9K-utskottet i tre år då han fick frågan om att ta över ordförandeskapet.

– Som ordförande för utskottet får jag ännu mer inblick i det arbete som Stockholms Byggmästareförening gör – både gällande BF9K och inom andra områden, säger han.

PÅ AGENDAN står bland annat att jobba för ytterligare medlemsnytta genom exempelvis digitalisering och uppdaterade mallar för systemet, samt att sprida budskapet om vad en certifiering faktiskt innebär.

– Just nu arbetar vi med att utvärdera certifieringsreglerna och ta standarden vidare, kanske ska den bli branschöverskridande, säger Karl-Johan Brännström och tillägger att en certifiering enligt BF9K ger det egna företaget stora fördelar i form av ordning och reda:

– Kraven i standarden gör att företaget behöver ha en god dokumentation vilket innebär att man kan följa upp den egna verksamheten systematiskt. Hjälp med mallar, produktionsdokument och ledningsdokument underlättar också.

DESSUTOM GER BF9K ett försprång i kontakt med beställare eftersom certifieringen innebär en kvalitetsstämpel då kontrollen sker genom en tredje part.

– BF9K höjer ribban på branschen, både gentemot beställare och gentemot marknaden. Systemet tar hänsyn till nya lagar och regler, vilket gör att de certifierade företagen hela tiden är på banan. Detta ger i sin tur en proffsigare bransch som leder utvecklingen åt rätt håll, slår Karl-Johan Brännström fast.

FOTO: FRIDA EKMAN

BF9K INNEHÅLLER:

- Certifieringsregler
- Total kontrollplan
- Krav på egenkontroll i projekten
- Krav på utbildning
- Krav på rutiner i projekten
- Krav på administrativa rutiner

Byggmästareföreningens entreprenadjurister har spetskompetens om affärsjuridik i byggbranschen. De hjälper till med allt från rådgivning till att vara biträde i domstol.

Jurister som sprider kunskap

TVÅ NYA BÖCKER

Under året har två nya böcker om entreprenadjuridik utkommit, »200 frågor och svar om entreprenadjuridik« och »Entreprenad- och konsultträtt«.

»200 frågor och svar om entreprenadjuridik« utkom den 8 april och blev den mest sålda boken på förlaget Svensk Byggtjänst. Första utgåvan sålde slut inom fem månader och ett nytryck är beställt. Nyligen annonserades att boken blir kurslitteratur på Stockholms universitet.

Stockholms Byggmästareförening har tagit över författarskapet till boken »Entreprenad- och konsultträtt« och den nionde upplagan gavs ut i månadsskiftet november/december. Ambitionen är att boken ska vara lättläst för alla som är intresserade av ämnet.

FOTO: ROSIE ALM

Martin Peterson, Maria Andersson och Claes Sahlin.

Detta kan entreprenadjuristerna hjälpa till med:

- juridisk rådgivning
- juridiskt biträde vid tvist, även i domstol och skiljeförfarande
- förlikningsförhandlingar
- avtalsgranskning
- medling
- rättsutredningar, till exempel kring hur en rättsregel ska tolkas.

Byggbranschen representerad i ARN

De fem viktigaste händelserna inom entreprenadjuridiken 2016 var den påbörjade revideringen av de allmänna bestämmelserna, att byggbranschen nu är representerad i Allmänna reklamationsnämnden (ARN), arbetet med avstegsproblematiken samt två nyttgivna böcker. Claes Sahlin, chefsjurist på Stockholms Byggmästareförening, gläds också åt att föreningen lyckats sprida kunskap och därigenom jobba tvisteförebyggande.

VARFÖR HAR STOCKHOLMS BYGGMÄSTAREFÖRENING ENTREPRENADJURISTER?

– Entreprenadverksamheten är komplex och rymmer många olika avtalsförhållanden där man kan ha olika uppfattningar om innehållet, vilket innebär risk för meningsskiljaktigheter. Som entreprenadjurister på Byggmästareföreningen kan vi jobba förebyggande samtidigt som vi har ett branschansvar – inte minst eftersom det är branschen själv som har tagit fram de allmänna bestämmelserna (som inte regleras i någon lagstiftning).

VAD ÄR MEDLEMSNYTTAN MED ATT HA ENTREPRENADJURISTER?

– Vi besvarar frågor och är experter på området. Stora företag har ofta egna entreprenadjurister, medan små- och medelstora företag ofta använder sig av vår hjälp. Ett mål är att sprida kunskap och vi publicerar de vanligaste frågorna på vår webbplats. Vi erbjuder våra medlemsföretag kostnadsfri rådgivning upp till en timme, och därefter är vårt timpris lägre än externa advokaters. Sedan i höstas är byggbranschen representerad, genom Sveriges Byggindustrier, i Allmänna reklamationsnämnden – vilket ger ännu bättre förutsättningar för att kunna jobba för en sund byggbransch.

VAD GÖR NI NÄR NI FÅR IN ETT ÄRENDE?

– Om det är ett enklare ärende kan vi svara per telefon eller mejl. I mer komplicerade fall träffas vi och går igenom ärendet. Vi kan lämna ett sakkunnighetsutlåtande i frågan eller driva ärendet hela vägen upp i domstol som ombud för klienten. Om två medlemsföretag tvistar med varandra kan vi gå in och medla och lotsa dem vidare till andra juridiska ombud.

Entreprenadutskottet bevakar hur de allmänna bestämmelserna efterlevs och vad avstegen får för konsekvenser.

Avsteg fördyrar byggandet

FOTO: NICOLE KLING

DETTA ÄR AB OCH ABT

- AB är standardavtal inom byggsektorn och förkortningen står för »allmänna bestämmelser«.
- Bestämmelserna tas fram gemensamt av beställar- och utförarsidan. Det är Byggandets kontraktskommitté (BKK) som ansvarar för standardavtalen.
- Med avsteg menas att de allmänna bestämmelserna inte följs fullt ut, utan att egna tillägg även reglerar avtalet mellan beställare och entreprenör.

Claes Rising, en av initiativtagarna till rapporten »Vad kostar avstegen« som Stockholms Byggmästareförening producerade 2016.

Under 2016 utkom rapporten »Vad kostar avstegen?« som granskar vilka konsekvenser de många undantagen från de allmänna bestämmelserna får för byggbranschen. Högre priser, sämre konkurrens och fler tvister är några av rapportens slutsatser.

STOCKHOLMS BYGGMÄSTAREFÖRENINGs entreprenadutskott har som uppgift att bland annat titta på hur standardavtalen efterlevs och fungerar. Eftersom en revidering av de allmänna bestämmelserna (AB) har inletts ville de titta närmare på vad avstegen från dessa får för konsekvenser, inte minst för medlemsföretagen.

– De stora entreprenörerna blir allt duktigare på att ta betalt för risk och de mindre entreprenörerna avstår från att lägga anbud. Detta leder till sämre konkurrens som i sin tur leder till högre priser. Vi fördyrar byggandet i onödan, det är min uppfattning, säger Claes Rising, ordförande i entreprenadutskottet 2016, senior rådgivare på Peab och en av initiativtagarna till rapporten »Vad kostar avstegen?«.

DE ALLMÄNNA BESTÄMMELSERNA har tagits fram av byggbranschens olika parter och kan i huvudsak ses som ett riskfördelningsdokument. Avsteg handlar i grunden om att man vill skjuta över risken från byggherre till entreprenör och tillämpningen grundar sig många gånger på okunskap.

– Vi som arbetar som entreprenörer upplever det som ett problem att AB inte följs fullt ut. Vi i entreprenadutskottet ville undersöka vad avstegen kostar och det kändes angeläget att låta en oberoende analytiker göra rapporten så att den inte riskerar att upplevas som en partsinlaga, säger Claes Rising.

DEN 9 DECEMBER hölls ett rundabordsamtal med anledning av rapporten, där både byggherrar och entreprenörer medverkade.

– Glädjande nog vill byggherrarna ha fortsatta diskussioner om dessa frågeställningar med oss, vilket ger oss ett forum för att finna bra lösningar.

Föreningens alla utskott, som bemannas av personer från medlemsföretagen, är stödet i branschfrågorna som Stockholms Byggmästareförening driver.

Uppdrag för medlemmarna

FAKTA UTSKOTTEN

- Utskotten är sammansatta av medarbetare i ledande befattning från medlemsföretagen samt en sekreterare från föreningen.
- Utskotten arbetar på styrelsens uppdrag med intressebevakning på respektive specialområde och verksamheten omfattar kontakter med politiker, myndigheter och beställare.
- Utskotten arrangerar konferenser, frukostmöten och seminarier, behandlar remisser och utarbetar debattartiklar.

8 BRANSCHUTSKOTT

- BF9K
- Bostad
- Egenföretag
- Entreprenad
- Konsumententreprenad
- LOU
- ROT
- Teknik och miljö

FOTO: HANS EKESTANG

Privata byggen fokus för nytt utskott

Under 2016 skapades konsumententreprenad-utskottet och som namnet antyder ska det jobba med frågor som rör byggarbeten där privatpersoner är beställare. Samuel Bardh, Gärdets bygg AB, är ordförande för det nya utskottet.

HUR HAR DET FÖRSTA ÅRET VARIT?

– Det har varit jätteintressant! Det finns mycket att ta tag i, inte minst eftersom den här typen av beställare ofta saknar fackkunskap. Det ställer krav på tydlighet från företagets sida och en av utmaningarna består i att hitta ett sätt att tala samma språk. Vi kan inte nog understryka vikten av att vara överens innan arbetet påbörjas och ha skriftliga förfrågningsunderlag, hellre än muntliga som oftare leder till missförstånd. Att arbeta i någons hemmiljö innebär förstås också att man som byggare måste visa särskild hänsyn.

VILKA FRÅGOR HAR NI ARBAT MED?

– Vi har arbetat med fyra olika frågor som alla handlar om att betona vikten av en seriös entreprenör. Vi har jobbat med information till konsumentvägledare, information till medlemsföretagen, att stärka och förmedla värdet av medlemsskapet i

branschorganisationen och BF9K samt tagit fram dokument och listor som kan vara till hjälp för medlemsföretagen vid konsumententreprenader.

VAD ÄR MEDLEMSNYTTAN MED DET HÄR UTSKOTTET?

– Vårt arbete i utskottet stärker medlemsföretagen och gör dem mer attraktiva än de som inte är anslutna. Vi har tagit fram material som stöd för att undvika de vanligaste konflikterna, arrangerat en kurs och hållit välbesökta frukostmöten. Det är framför allt mindre företag som berörs av de här frågorna och utskottet skapar en gemenskap som gör att de små företagen känner sig mindre ensamma.

VARFÖR TROR DU ATT ÄMNET ENGAGERAR?

– Jag tror att det ligger ett stort värde i de ämnena som vi tar upp, inte minst på frukostmötena. Bland annat har Skatteverket besökt oss och pratat ROT-avdrag. Vi har tillsammans med Villaägarnas riksförbund och Allmänna reklamationsnämnden lyft de vanligaste frågorna och fallgroparna i en konsumententreprenad. Konsumententreprenader är en stor marknad med köpstarka kunder och det är viktigt för våra medlemsföretag att vara attraktiva på den – inte minst genom att konkurrera med kvalitet och kompetens.

Runt 860 bygg- och anläggningsföretag är medlemmar i Stockholms, Södertälje eller Gotlands Byggmästareförening och Sveriges Byggindustrier Öst.

Medlemsnyttan är det viktigaste

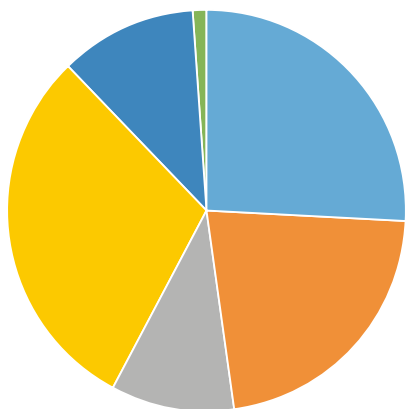
Som medlem får du:

- Möjlighet att påverka branschens utveckling.
- Löpande information om aktuella frågor.
- Kostnadsfri rådgivning vid lokala fackliga tvister och förhandlingar.
- Kostnadsfri entreprenadjuridisk rådgivning (60 min) och rabatterad juridisk hjälp.
- 15% rabatt på föreningens kursutbud.
- Informationsträffar och nätverk.
- Storkundsavtal och rabatter.

Elisabeth Martin, vd för Stockholms Byggmästareförening och regionchef för Sveriges Byggindustrier Öst.

MEDLEMSSTRUKTUR

1-5 anställda 6-10 anställda 10-15 anställda
16-50 anställda 50-249 anställda >250 anställda

35 nya medlemmar under 2016.

STOCKHOLMS BYGGMÄSTAREFÖRENING har funnits sedan den 17 juni 1889, då Stockholms främsta byggmästare träffades på Hotel du Nord vid Kungsträdgården för att bilda föreningen. Initiativet togs efter den stora murarstrejken samma år och sedan dess har byggarna i Stockholm arbetat tillsammans för en sund byggbransch. Stockholms Byggmästareförening är alltså en organisation med drygt 125 års erfarenhet.

ATT ERBJUDA MEDLEMMARNA ett värdefullt medlemsskap är den främsta målsättningen för Byggmästareföreningarna och Sveriges Byggindustrier.

DEN SOM ÄR MEDLEM får tillgång till ett stort nätverk inom byggbranschen, infoträffar med föreläsningar om aktuella ämnen och andra typer av möten där medlemmarna kan träffas och utbyta erfarenheter.

MEDLEMMARNA KAN OCKSÅ GÅ någon av de cirka 30 kurser som Stockholms Byggmästareförening erbjuder, framtagna och skraddarsydda för att passa byggbranschen. Medlemmarna kan öka lönsamheten i sina företag genom certifiering med BF9K. Entreprenadjuristernas expertkompetens inom byggjuridik är mycket efterfrågad.

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN OCH SVERIGES BYGGINDUSTRIER är också starkt engagerade och pådrivande inom frågor som bidrar till att utveckla branschen. Just nu är ett av de största utmaningarna att verka för en sund byggbransch där det råder konkurrens på lika villkor.

i vår verksamhet

151

företag var den 31 december 2016 certifierade enligt BF9K.

Som medlem måste du:

- Betala medlems- och serviceavgifter.
- Tillämpa Sveriges Byggindustriers kollektivavtal och ID06.
- Ha en godkänd revisor/auktoriserad redovisningskonsult och sköta företagets ekonomi enligt lagar och regler.
- Följa föreningarnas stadgar, förordningar och beslut samt agera så att föreningarnas intressen inte skadas.
- Följa Samhällsbyggnadssektorns Etiska Regler.
- Följa uppförandekoden för medlemsföretag som infördes i juni 2014.

Det finns många tillfällen för medlemmarna att träffas, till exempel den årliga båtutflykten i Stockholms skärgård.

FOTO: SOFIA JONSSON

188

kurstillfällen 2016.

FOTO: LARS HALLSTRÖM

Södertälje Byggmästareförening är den lokala branschorganisationen för bygg-, anläggnings-, och specialföretag i Södertälje. Verksamheten präglas av stort lokalt engagemang.

Byggskola nyhet i Södertälje

Till sommaren 2017 kommer åttondeklassare erbjudas möjlighet att praktisera på byggskola. Bakom initiativet står Södertälje Byggmästareförening, BYN Stockholm Gotland och Södertälje kommun.

DE TVÅ SISTA VECKORNA i juni 2017 kommer Torekällgymnasiet i Södertälje att befolkas av 18 åttondeklassare (nio flickor och nio pojkar) som ska praktisera på byggskolan. Syftet med satsningen är att öka attraktionskraften och intresset för branschen.

– Söktrycket på bygg- och anläggningsprogrammet har halverats på fem år. Byggföretagen behöver duktig personal och det är viktigt att det finns en återväxt av kompetens, säger Erika Hann, ansvarig för kompetensförsörjning på Sveriges Byggindustrier Region Öst.

GYMNASIELÄRARE KOMMER att hålla i byggskolan och under den två veckor långa praktiken kommer även några av Södertälje Byggmästareförenings medlemsföretag att besöka Torekällgymnasiet för att visa upp sina yrken och ta med eleverna på studiebesök.

– Tanken är att eleverna ska få prova på olika arbetsmoment inom bygg och få bättre insikt om byggbranschens bredd och att det finns många olika yrken att välja bland, säger Erika Hann.

HÄR ÄR VINNARNA...

... i tävlingen om Årets byggnadsverk och Årets renovering som arrangeras varje år av Södertälje Byggmästareförening och Södertälje kommun.

ÅRETS BYGGNADSVERK 2016 – NIBBLE GÅRD

Juryns motivering: »För att med inlevelse, kunskap, lekfullhet och balans skapa en bra miljö för såväl kor och människor som hö. Ett projekt som visar att omsorg om funktionen, sammanhanget, användarna och detaljerna kan ge storartad arkitektur i ett till synes vardagligt sammanhang.»

Beställare: Nibblestiftelsen. Arkitekt: Pietsch Arkitekter och Asante arkitektur Entreprenör & design. Entreprenör Sjötorps Bygg AB.

ÅRETS RENOVERING 2016 – HÄLSAN ÖSTERTÄLJE

»För att genom en ny användning av en äldre fastighet, när förutsättningarna i samhället ändras, visa på ett hållbart byggande som vitaliserar sitt när-område. Ett bra exempel på hur nära samarbeten mellan fastighetsägare, verksamhet och konsulter kan ge både ändamålsenliga och tekniskt avancerade lokaler med en egen prägel.»

Beställare: Ivarsson i Östertälje KB. Arkitekt: Diabas arkitekter AB. Delad entreprenad: Snickarteamet i Täby AB, Skandinavisk EI & Automation Kontroll AB, BT Rör Service/Piomar AB, BRIAB/LIBA Entreprenad AB.

Gotlands Byggmästareförening är den lokala branschorganisationen för bygg-, anläggnings- och specialföretag på Gotland. Verksamheten präglas av stort lokalt engagemang.

BBIS har startat på Gotland

Under året bildades ett lokalt nätverk på Gotland för BBIS, Byggbranschen i samverkan. Den 26 maj hölls ett seminarium i Visby där Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten, ID06 och Ren Byggbransch medverkade. Frågor som rör sund konkurrens och bekämpning av brottslighet inom branschen avhandlades. Dessutom anordnades en politikerlunch under Almedalen med samma tema.

FOTO: ROSIE ALM

Hans Åkerlund

– Arbetet syftar till att få till en seriös byggbransch genom att öka medvetenheten om svartarbete och att sprida information om hur man kan känna igen oegentligheter. Under detta första år på Gotland har mycket av arbetet handlat om att utbilda medlemmar och beställare av byggtjänster om vad som präglar kriminell verksamhet inom branschen, säger Hans Åkerlund, föreningschef Gotlands Byggmästareförening:

– Positivt är att det är lättare att kontrollera svartarbete på en ö eftersom det rör sig om en tydligt avgränsad och relativt liten yta med få invånare. Det märks tydligare när någon utifrån etablerar en verksamhet, konstaterar Hans Åkerlund.

BBIS STÅR FÖR Byggbranschen i samverkan och består av arbetsgivarorganisationer och fackförbund inom byggbranschen.

Kurs i ledarskap blev succé

Per Stephani, vd Nybergs Entreprenad AB och ordförande för Gotlands Byggmästareförening, blev diplomerad BLI-ledare under året som gick. För första gången arrangerades kursen på Gotland och nu står det klart att den kommer att ges igen 2017.

FOTO: ÅSA STENSTRÖM

Per Stephani

BERÄTTA OM KURSEN!

– Vi var cirka tolv kursdeltagare från fyra företag som träffades en gång i månaden under ett års tid. Efter som kursledaren var väl insatt i vår bransch blev

exemplen konkreta och innehållet utgick ifrån den verklighet som vi verkar inom. Dessutom var upplägget mycket bra, med tydligt avgränsade block och en egen

handlingsplan med stöd av en coach från det egna företaget. Handlingsplanen satte en positiv press på att göra de mål som satts upp till nästa gång.

VAD GAV KURSEN DIG?

– Det gav mig nya verktyg att jobba med i de dagliga utmaningarna. Jag tänker exempelvis på ämnet »Det svåra samtalet« där vi fick lära oss praktiska aspekter kring hur det bör läggas upp och att prata i jag-form och inte gömma sig bakom företaget. På vårt företag har vi till exempel förändrat vårt sätt att arbeta med möten och är numer mycket tydligare med om det är ett informations-, diskussions- eller beslutsmöte och vem som äger de olika punkterna.

HUR VIKTIG VAR COACHNINGEN?

– Oerhört viktig. Oavsett vad du vill förändra är det viktigt att förmedla detta till någon annan, eftersom det är när du sätter ord

på dina mål och uttalar dem som de blir verklighet. I år var vi tre från Nybergs som gick kursen och vi coachade varandra efter varje utbildningstillfälle. Tanken är att vi som redan är diplomerade blir coacher åt de nya som ska gå kursen under 2017. På så sätt får vi återuppleva detta igen!

BLI LEDARSKAPSPROGRAMMET BYGG SPECIAL

Byggbranschens ledarskapsinstitut (BLI) och Stockholms Byggmästareförening samarbetar för att få fler chefer att satsa på utveckling av sin ledarroll. BLI:s kurs är skräddarsydd för byggbranschen och löper under ett år.

Vid varje utbildningstillfälle (totalt tio stycken) diskuteras två ämnen, däribland: effektiv delegering, professionellt kundbemötande, roligare och effektivare möten, att tala inför publik.

I arbetet för en sund byggbransch med konkurrens på lika villkor har Fair Play Bygg blivit en viktig del för att komma till bukt med oseriöst företagande.

Fair Play Bygg – jobbar med tips

Medlemsnyttan med vårt arbete är kampen för en bransch med konkurrens på lika villkor. De samhälleliga vinsterna, både vad gäller ökade skatteintäkter och att brottslingar döms, tjänar alla på – både i och utanför byggbranschen.

PETER LEANDER (TH), SOM ARBETAR MED FAIR PLAY BYGG TILLSAMMANS MED PERINGVAR ÖSTBLOM (TV).

Projektet Fair Play Bygg startades i februari 2016 och har under det första året tagit emot och bearbetat 106 anmälningar, varav 42 har lämnats över till berörda myndigheter. De flesta ärenden rör svartarbete, men bland tipsen finns även grövre brottslighet.

PETER LEANDER, JOURNALIST, OCH PERINGVAR ÖSTBLOM, tidigare säkerhetsansvarig på Svenskt Näringsliv, arbetar tillsammans med Fair Play Bygg. Genom webbplatsen med samma namn tar de emot tips på misstänkt brottslighet.

– Om vi kommer fram till att tipset rör sig om något brottsligt tittar vi närmare på anmälningen genom att använda oss av öppna och säkra källor enligt offentlighetsprincipen. I nio av tio fall handlar det om svart arbetskraft och då tittar vi exempelvis på om arbetsgivaravgifterna stämmer överens med antal personer på byggarbetsplatsen, säger Peter Leander och tillägger:

– Eftersom svartarbete handlar om stora pengar rör dessa anmälningar dessutom ofta information om att människor har hotats eller till och med dödsshotats.

NÄR BILDEN AV ÄRENDET har klarnat går Peter och Peringvar vidare till berörd myndighet med informationen, oftast Skatte-

verket och Ekobrottsmyndigheten, men det händer även att Polisen kopplas in. Under arbetet med Fair Play Bygg har flera fall av olämpliga och till och med olagliga boenden uppdagats. Människor har flugits in från östra Europa, i vissa fall blivit av med sina pass, och inackorderats i industrilokaler eller villor.

– Räddningstjänsten berättade för oss att då de skulle släcka en brand i – vad de trodde – en tom industrilokal, kom det ut tolv byggarbetare. I ett annat exempel hade en villa i Huddinge styckats upp och inkvarterat 20 personer, både byggjobbare och flyktingar, säger Peringvar Östblom.

UTÖVER DE ORÄTTVISOR enskilda individer utstår drabbas också samhället av kriminalitetens konsekvenser.

– Vi vill förstås att vårt arbete leder till att de som har begått brott blir upptaxerade och dömda. När vi verkar för att branschen ska bli sundare bidrar vi också till att störa kriminell verksamhet, säger Peter Leander.

INTE SÄLLAN ÄR DET de svart anlitade byggarbetarna själva som anmäler företaget – för att de inte fått sin lön, blir trakasserade på arbetsplatsen eller helt enkelt föredrar att jobba vitt. En utomstående allmänhet kan se indikatorer på brottslig verksamhet genom att exempelvis arbetarna saknar skyddsutrustning, arbetsplatsen är väldigt stökig och att det jobbas på udda tider.

för en justare byggbransch

FAIR PLAY BYGG

Fair Play Bygg startades 19 februari 2016 och planeras i denna fas att pågå till och med 2019.

Det är ett gemensamt projekt mellan Stockholms Byggmästareförening och Byggnads Stockholm-Gotland – som vardera årligen finansierar med 1,5 miljoner kronor.

Fair Play Bygg samverkar med flera olika myndigheter, bland annat Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket och Polisen.

På www.fairplaybygg.se finns ett anmälningsskema där man anonymt kan tipsa om misstänkt brottslig verksamhet inom byggbranschen.

Tipsen kan exempelvis gälla:

- Fusk med arbetsgivaravgifter
- Mutor
- Utpressning
- Svartarbete
- Organiserad svart arbetskraft
- Korruption
- Skattefusk
- Bedrägerier
- Medarbetare utan arbetstillstånd

PETER OCH PERINGVAR ser det som sitt främsta uppdrag att hjälpa berörda myndigheter med underlag. De samarbetar med olika säkerhetsbolag och i projektet finns även personskydd för uppgiftslämnare som hotas till följd av att de bidragit med känslig information.

– Vi gör en avancerad brottsanmälan för att den aktuella myndighetens startsträcka ska bli så kort som möjligt. Vi öppnar dörren till branschen och säger »detta vet vi om, hjälp oss att komma till rätta med problemen«, säger Peringvar Östblom.

PETER OCH PERINGVAR ser att de positiva aspekterna av att Sverige är ett företagervänligt land, också kan underlätta för oseriöst företagande om de inte kontrolleras. Därtill, menar de, innebär många nivåer i entreprenörsledet att kravet på kontroll ökar för att befintligt regelverk ska efterlevas.

– Medlemsnyttan med vårt arbete är kampen för en bransch med konkurrens på lika villkor. De samhälleliga vinsterna, både vad gäller ökade skatteintäkter och att brottslingar döms, tjänar alla på – både i och utanför byggbranschen, säger Peter Leander.

106 anmälningar till webbplatsen www.fairplaybygg.se under 2016.

En av de populäraste medlemsförmånerna i Byggmästareföreningarna är kompetensutveckling i form av kurser – kurser som står sig starka i konkurrensen och är specialanpassade för byggbranschen.

Många **kurser** att välja på

FOTO: LARS HALLSTRÖM

Medlemmarna påverkar kursutbudet

För Henrietta Ludwig, kursansvarig på Stockholms Byggmästareförening, står medlemsnyttan i fokus när nya kurser tas fram.

Henrietta Ludwig

HUR UTVECKLAR NI KURSERNA?

– Vi börjar alltid med en idé om något vi vill göra. Ibland kommer idén från ett medlemsföretag, från en föreläsare eller som ett resultat av nya regler i branschen. Jag brukar exempelvis besöka våra olika utskott för att höra vad som är aktuellt, göra omvärldsbevakning och lyssna in tips på frukostseminarier. När vi har bestämt vilken kurs

som ska genomföras ser tillvägagångssättet lite olika ut, men oftast intervjuar jag personer som är verksamma inom det aktuella området för att fånga upp vad de anser vara viktiga moment i kursen. Därefter lämnas en kravspecifikation till föreläsaren som tar fram kursinnehållet och slutligen kan medlemsföretagen anmäla sig och gå kursen.

VAD ÄR MEDLEMSNYTTAN MED ATT HA KURSER PÅ BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN?

– Vår kursverksamhet är inte vinstdrivande, vilket innebär fördelaktiga priser för kursdeltagarna och att medlems-

företagen kan påverka kursutbudet. Jag brukar försöka träffa nya medlemmar och uppmuntra dem att komma till mig med önskemål om kurser.

HUR KVALITETSSÄKRAS KURSERNA?

– I den mån jag har möjlighet deltar jag själv i utbildningen. Efter att en kurs avslutats genomförs alltid utvärderingar och ibland ringer jag runt till några av deltagarna för att få mer information om vad som kan bli bättre.

Kurser under 2016

- Den mest populära kursen: »Heta arbeten«
- Totalt antal kursdeltagare: 2 783
- Totalt antal kurstillfällen: 188
- Antal kurser i utbudet: cirka 30 (några i samarbete med andra aktörer)
- Nya kurser under 2016: PBL för specialföretag, Installationssamordning och BAS P och U: byggarbetsmiljösamordning uppdateringskurs

ROT-priset, Open House Stockholm och Bostadsforum har varit välbesökta och uppskattade evenemang under året.

Några av **höjdpunkterna** 2016

FOTO: GUSTAV KÄSER

BERGRUMSGARAGET VANN ROT-PRiset 2016

För första gången vann ett garage Stockholms Byggmästareförenings ROT-pris. Vin & Sprits gamla lager- och produktionslokaler i Årstadal har förvandlats till ett gigantiskt underjordiskt garage som kommer att rymma drygt tusen fordon samt lokaler om 6 000 kvadratmeter för kommersiell verksamhet. Dessutom har garaget, utan att ta ny mark i anspråk, möjliggjort byggnation av cirka 600 fler bostäder i området Liljeholmskajen.

– Att ett garage vann visar på ROT-prisets bredd, vilket känns roligt och inspirerande. Renovering och tillbyggnad är en viktig del av byggbranschen, inte minst när det gäller att skapa nya bostäder i befintliga byggnader, säger Kalle Eriksson, ordförande ROT-utskottet.

Beställare: JM AB. **Arkitekt:** Janark Arkitekter AB.

Entreprenör: JM AB.

Premiär för Open House Stockholm

ÅR 2016 KOM DET världsberömda konceptet Open House till Stockholm. Festivalen hade premiär den 7–8 oktober och Stockholms Byggmästareförening är en av fem partners. Allmänheten bjöds in till gratis guidade visningar av stadens mest spännande byggnader och platser.

BESÖKARNA KUNDE bland annat kika in bakom kulisserna i Nya Carnegiebryggeriet, blicka ut över Stockholm från toppen av Tidningshuset, besöka reaktorhallen på KTH där Sveriges första kärnreaktor fanns och gå på föreläsningar.

– Open House Stockholm är ett utmärkt sätt att visa hur spännande byggbranschen är och vi hoppas att evenemanget kan inspirera unga att välja en utbildning inom bygg. Festivalen innebär en fantastisk möjlighet för våra medlemsföretag att marknadsföra sina projekt och bjuda in allmänheten att delta i den viktiga dialogen om byggandet i staden, säger Elisabeth Martin, vd för Stockholms Byggmästareförening.

Bostadsforum

UNDER 2016 HAR Bostadsforum anordnat tre frukostseminarier: den 6 april, 13 september och 23 november. Temana har varit »Bygga snabbt, billigt och hållbart – går det?«, »Hotas bostadsbyggandet och tillväxten av finansiella beslut?« och »Arbetskraftsbristen i bostadsbyggandet«.

BOSTADSFORUM är ett samarbete mellan Stockholms Byggmästareförening och Kommunförbundet Stockholms Län. Samarbetet har funnits i snart 20 år och syftet är att lyfta fram frågeställningar för bostadsbyggandet i länet som är gemensamma för både kommunerna och byggbranschen. Bostadsforum är också en mötesplats där olika aktörer inom politiken och byggbranschen kan träffas och nätverka.

Regeringens samordnare presenterar sitt uppdrag. FOTO: THERESA WAN NG

OH! OPEN HOUSE
STOCKHOLM

Ovan: Peringvar Östblom och Peter Leander arbetar med Fair Play Bygg för en justare byggbransch. På webbplatsen www.fairplaybygg.se finns ett anmälningsformulär för misstänkt brottslig verksamhet inom byggbranschen. Foto: Nicole Kling

Ovan till höger: Arbetsmiljö och säkerhet är prioriterade frågor. Vår kurs i hjärt- och lungräddning räddar liv. Foto: Lars Hallström

Spelet »Ansvarsfullt byggande« kan användas av företag för att starta och vidareutveckla diskussionerna om det egna arbetet med hållbarhetsfrågor. Foto: Theresa Wan Ng

